

Василь Махно // Дім
у Бейтінг Голлов

ВСЛ

Дім
у Бейтінг Голлов

Василь Махно

//

Дім
у Бейтінг Голлов

—

оповідання

Видавництво Старого Лева
Львів — 2015

УДК 821.161.2-3
ББК 84(4УКР)
М 36

Події, що про них розповідає Василь Махно у дебютній збірці короткої прози відбуваються за різних часів і на різних континентах, проте хай у чиї вуста вкладено історію – чоловіка за п'ятдесят, літньої вдови чи малого хлопчиська, – їм віриш. Адже оповідання позбавлені будь-яких авторських узагальнень, висновків чи напучувань. Це безсторонні розповіді про долі цілком різних людей, чесні й позбавлені пафосу. Але саме чесність і позірна простота очуднює цю прозу, звичні на перший погляд і неவிбагливі деталі додають таємничості і не відпускають читача від першої і до останньої сторінки.

Василь Махно © текст та фото
на обкладинці, 2015
© Видавництво Старого Лева, 2015

ISBN 978-617-679-162-1

Усі права застережено

Дім у Бейтінг Голлов

Після кількох років життя в Брукліні ми з Марією переїхали до Лонг Айленду. Найняли будинок у селищі Бейтінг Голлов, що вчепилося за скелясті виступи над океаном, – і зникли з Нью-Йорка. Так нам хотілося. Оглядати Бейтінг Голлов вибралися доджем наприкінці серпня. На Лонг Айленд Експрес Вей я побачив перших гусей, які летіли на захід. Задивився і проминув свій зїзд. Дорогу випитав на заправці. До Бейтінг Голлов прибули пізніше, ніж домовилися з Педрейгом, господарем будинку. Марія навіть сказала, що цей Педрейг має повне право нас не дочекатися. Він, власне, натякнув під час останньої телефонної розмови зі мною, що протягом жовтня хотів би залагодити всі справи з цим житлом, і додав: «Тому, якщо хочете – приїздіть». «Зовсім не американське ім'я», – зауважила Марія. «Звідки він?» «Не знаю, розмовляє, як американець. Побачимо». Близько п'ятої вечора ми підїхали

до будинку, в якому планували прожити певний час. У кількох вікнах першого поверху світилося. «Старий нас дочекався», – мовив я. «Кльово, сюди паритися дві години, – відповіла Марія. – І ми, як завжди, заблукали». Подзвонили. У дверях з'явився худорлявий, неголений чоловік. «Педрейг, радий познайомитися», – всміхнувся він. «І ми раді», – відповіла Марія і увійшла першою, а я протиснувся між одвірком за нею і Педрейгом. У вітальні – посередині зали – стелю підпирав цегляний ватран, а над нашими головами висіла розкішна позолочена люстра. Старий, видно, щойно курив: у повітрі висів терпкий тютюновий запах. Меблі були старі. Шкіряні дивани – із залисинами. Зала переходила у кухню, де столи і підвіконня були захаращені вазонами й усіляким кухонним начинням. «Прощу», – показав він рукою і потягнувся до сигари, що тліла в попільниці. Й ми з Марією попрямували до сходів, що вели на другий поверх. Позазирали задля годиться до кімнат. Марія навіть помила руки над тріснутим умивальником і спустила в туалеті воду. «То що?» – запитав я. «Годиться! Тішуся, що матимемо ватран», – шепнула вона. «У великому домі над океаном». «Купиш ровер і їздитимеш по хліб і молоко». «О, справді, а де ж тут магазини?». «Спитаємося в старого». І ми почали цілувалися ні з того ні з сього, з дурної радості, між другим і першим поверхом. «Ми беремо цей дім», – радісно випалила Марія, коли ми знову постали перед Педрейгом, наче наречені, що просять благословення. «Якщо маєте хвилину двадцять – то сходімо на узбережжя». Педрейг вирішив показати нам околиці, точніше місце, яким можна зійти до океану. Він пішов уперед, а ми – за ним. Дерев'яні сходи з поруччям вели в долину, вздовж якої тяглося з десятків каменів-валунів, а далеко за деревами

та рудою, вигорілою за літо рослинністю, прозирали білі будинки. Валуні і рінь встеляли довгу смугу, наче величезні пташині яйця. Далеко, на тремтливому горизонті, там, де лінії берегів з'єднувалися з океаном, на перетині каменю та води, вони втрачали свої обриси і розмитою плямою тонули у сизому повітрі. А навпроти дерев'яних сходів, що тільки ними й можна було вибратися з цієї природної ущелини, сиротливо стирчали чорні палі прогнилого пірса. Я сказав тоді Марії, що Бейтінг Голлов – місце для самотників. Вона, нагнувшись, назбирала дрібних камінців і жбурнула їх в океан, з якого вже насувалися сутінки. Бейтінг Голлов від Нью-Йорка справді далеко, але складалося так, що протягом року ми могли обійтися і без мегаполіса. Марія вирішила перервати навчання. Знайшла якийсь підробіток із дому. Мені ж пощастило отримати річну стипендію, на яку можна було зводити кінці з кінцями. Прикинули, що наших заробітків вистачить, щоб відносно дешево жити у Бейтінг Голлов, час до часу відвідуючи Нью-Йорк. Трохи ще залишалося на страхівку авто і бензин. Зиму, що ми її хотіли прожити удвох, утікши з Нью-Йорка, було розраховано майже до цента. Про різдвяну поїздку до Парижа уже не згадували. Дорогою, повертаючись до Брукліну, Марія чомусь заговорила про свій приїзд до Америки. «Прикинь, я б ніколи тут не опинилася, якби не випадок. Коли б той кретин із Корпусу Миру, який викладав у нашій школі англійську, не сказав, що порадить мені, як отримати стипендію американського універсу». Наш додж накрили густі сутінки. «Сказав, начебто в мене хороша англійська, бо я знаю, що дірка – це *dirk*. Прикинь, який ідіот?» Марія відхилила шибу, і ззовні разом із шумом автостради увірвалася прохолода. «Коли мені відкрили у Києві

візу, – розповідала вона далі, – я напилася в готелі до срачки. Ну, просто думала, все – покину цих лохів і це бидло. Цю Україну-неньку». Коли Марія народилася у Кривому Розі, мені вже було двадцять п'ять. Поки я писав дисертацію, а потім розлучався з Танею, вона піростала у родині криворізьких шахтарів, у двокімнатній хрущовці, в місті, де запах степових трав перемішався із запахом диму металургійних заводів. «Блін, вони ж, крім шахти, рудника і своєї дачі біля каналу, нічого ж не бачили. А тут я така понтова і красива в Америці», – це вона так згадувала своїх батьків. Перекривляла криворізьку говірку своєї матері, яка розтягувала слова і тиццала *осьо*, де загодно. Її батька у дев'яностих біля їхньої дачі на каналі пришили якісь дружки, і Марія виїхала навчатися до Києва, а згодом до Пітсбурга. Опинившись у Нью-Йорку, поселилася на Коні Айленді у дешевій квартирі. Вона вважала, що зі смертю її батька Кривий Ріг провалився, наче людина, яка необережно ступила на територію з табличкою «Вхід заборонено. Місце вибраної породи». Ближче до Брукліну, виїхавши на двісті сімдесят восьму дорогу, згадав, що, коли ми розлучились із Танею, вона переїхала до своїх батьків у інший район міста, а я підселився у малосімейку до знайомого пацана. Що я тоді кури́в? Ага, Bond. Мав звичку залишати на вечір три сигарети, бо за ніч кіоск могли спалити. Спав на книжках, бо другого ліжка у знайомого не було, а розкладачки стали великим дефіцитом: їх возили до Польщі. До Брукліну залишалося не більше двадцяти миль, і об'їзною дорогою Бруклін Квінс Експрес Вей ми обминали Мангеттенський і Бруклінський мости, виїжджаючи просто на Бруклінську дорогу праворуч до нічного Даунтауна. Хтозна для чого, я вголос поділився своїми сумнівами: «У мене якесь